

KAKS – Kunnallisan kehittämissäätiön kyselytutkimukset maakunnan asukkaiden ja valtuutettujen mielipiteistä, Lapin maakuntapuntari 2020–2021:

Lapissa enemmistö ei luota päättäjiin millään tasolla

Lappilaisten mielestä maakunnan valttikortteihin tulevaisuudessa kuuluvat vetovoima matkailukohteena, luonnonvarojen kestävä hyödyntäminen, kansainvälisyys, hyvät harrastus- ja koulutusmahdollisuudet sekä luonto ja ympäristö. Uhkia puolestaan ovat maakunnan ja sen kuntien talousahdinko, terveys- ja sosiaalipalvelujen rapautuminen, asumisen kustannukset sekä maakunnan liikenneyhteyksien huonontuminen. Näkemykset ovat synkentyneet vuodesta 2016.

Lapin asukkaista vajaa kolmannes ja valtuutetuista kolme viidestä kannattaa sote-uudistusta. Valtuutetut ovat paljon asukkaita optimistisempia palvelujen kehittymisestä uudistuksen jälkeen.

Valtuutettujen mielestä Lapin kuntavaalien pääteemat ovat kotikunnan talous ja velkaantuminen, peruskoulut, lasten päivähoito, lukiot ja ammatillinen koulutus, sote-uudistus, syrjäytyminen ja lähiympäristön turvallisuus. Ylivoimaisesti vähiten tärkeimpänä asiana ovat kuntaliitokset (71 % ei tärkeä). Lapissa ehdokkuus kuntavaaleissa kiinnostaa selvästi muuta maata vähemmän, kaksi viidestä (41 %) valtuutetuista on valmis ehdolle, vajaa kolmasosa (31 %) ei osaa sanoa tai ei lähde (29 %).

Lappilaisten enemmistö ei luota päättäjiin. Valtakunnan päättäjiin luottaa vajaa puolet (44 %). Reilu kolmannes luottaa kotikunnan (35 %) ja vajaa kolmannes (30 %) maakunnan päättäjiin. Euroopan unionin päättäjiin luottaa vain reilu neljännes (27 %). Luottamus päättäjiin on vähäisempää kuin maassa keskimäärin. Se on kuitenkin kasvanut 6–17 prosenttiyksikköä vuodesta 2016.

Asuinalueen valinnassa korostuvat turvallisuus ja palvelujen sijainti. Joka viides kaikki palvelut tarjoavan kaupungin keskustan läheisyydessä asuvasta voisi asua hieman kauempanakin (yli 10 km). Sen sijaan puolet yli 50 km:n päässä asuvista haluaisi asua alle tuon kilometrimäärän päässä keskustasta. Enemmistölle sopiva matka loma-asunnolle on 21–100 km. Neljännekselle (24 %) alle 20 kilometrin matka olisi hyvä ja joka kymmenennelle matkalla ei ole merkitystä.

Lappilaiset luottavat uutisoinnissa eniten Ylen TV (80 %) ja radio (82 %) uutisiin. Vahva enemmistö luottaa myös STT:n (76 %), MTV:n (68 %), oman maakunnan suurimman lehden (68 %) ja asuinkunnan paikallislehden (64 %) uutisointiin. Valtuutetut luottavat hieman asukkaita enemmän STT:n (86 %) ja oman paikallislehden (79 %) uutisiin.

Tuoreimmassa maakuntiin kohdistetussa tutkimuksessa asukkaat puntaroivat maakunnan kehitysnäkymiä, luottamusta päättäjiin ja mediaan sekä sote-uudistusta ja sen seuraamuksia. Tässä yhteenvedossa tarkastellaan tiivistetysti keskeisiä tutkimuksen tuloksia.

Kuntien talousahdinko, terveys- ja sosiaalipalvelut sekä liikenneyhteydet ovat Lapin kipupisteitä tulevaisuudessa

Näkemyksiä oman maakunnan kehityksestä selvitettiin tutkimuksessa siten, että vastaajille esitettiin lista asioita ja kysyttiin, millaiseksi arvioi oman maakunnan kehityksen seuraavan kymmenen vuoden aikana.

On viisi asiaa, joissa enemmistö Lapissa odottaa kehityksen maakunnassa kulkevan väijäämättömästi huonompaan suuntaan. Nämä asiat ovat maakuntaan kuuluvien kuntien (69 %) ja koko maakunnan (63 %) talous, sosiaali- ja terveyspalvelut (67 %), asumisen hinta (59 %) ja maakunnan liikenneyhteydet (52 %). Joka toinen otaksuu myös työllisyystilanteen, asukkaiden toimeentulon, yritystoiminnan vireyden ja asukkaiden henkisen mielialan heikentyvän.

Optimistisemmiksi näkemykset kuitenkin kääntyvät, kun vastaajat arvioivat vetovoimaa matkailukohteena (46 % uskoo kehittyvän parempaan suuntaan), luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä (39 %), kansainvälisyyttä (34 %), harrastusmahdollisuuksia (29 %) sekä luonnon ja ympäristön tilaa (29 %).

Tuloksista huokuu tulevaisuuden kuva, jossa vetovoima matkailukohteena, harrastus- ja kulutusmahdollisuudet voisivat parantua. Kuntien ja maakunnan talouden kuitenkin epäillään asettavan kapuloita näiden odotusten toteutumiseksi.

Odotukset poikkeavat koko maan keskiarvosta. Lappilaiset ovat monilta osin pessimistisempiä kuin maan asukkaat keskimäärin. Tuntuvasti keskimäärää tuntuvasti synkempiä visioita asukkailla on kauppalpalveluiden, koulutusmahdollisuuksien, yritystoiminnan vireyden ja maakunnan liikenneyhteyksien kehityksen osalta. Hieman optimistisemmin arvioidaan matkailun vetovoimaa ja rikollisuutta.

Lapin asukkaiden näkemykset ovat muuttuneet lähes kaikilta osin aiempaa synkemmiksi verrattuna vuoden vaihteeseen 2016–2017. Aiempaa useampi ennakoii parempaa tulevaisuutta oikeastaan vain luontoa ja ympäristöä koskien. Aiempaa useampi on pessimistinen arvioitaessa ihmisten henkistä mielialaa, yritystoiminnan vireyttä, asukkaiden elintasoja, kuntien taloutta, jopa vetovoimaa matkailukohteena.

Lappilaiset epäilevät päättäjiä

Kansalaisten suhdetta kotikuntaan ja maakuntaan lähestytään seuraavassa luottamuksen näkökulmasta. Luottamussuhteen selvittäminen antaa tietoa päätöksentekijöiden nauttiman legitimiuden asteesta, siitä koetaanko niiden toiminta oikeutetuksi ja hyväksytyksi. Luottamus päivittyy jatkuvasti vastauksena muuttuviin olosuhteisiin ja tapahtumiin.

Tutkimuksessa tiedusteltiin luottamusta kotikunnan, oman maakunnan, valtakunnan tason ja Euroopan unionin päättäjiin. Lappilaisten enemmistö ei luota päättäjiin. Valtakunnan päättäjiin luottaa vajaa puolet (44 %). Reilu kolmannes luottaa kotikunnan (35 %) ja vajaa kolmannes (30 %) maakunnan päättäjiin. Euroopan unionin vallankäyttäjiiin luottaa vain reilu neljännes (27 %). Luottamus päättäjiin on vähäisempää kuin maassa keskimäärin.

Lappilaiset arvioivat päättäjiä eri tasoilla kuitenkin myönteisemmin kuin neljä vuotta sitten. Luottamus asuinkunnan (+6 %-yksikköä) ja maakunnan (+12 prosenttiyksikköä) päättäjiin on lisääntynyt. Myös valtakunnan tason (+17 prosenttiyksikköä ja EU:n päättäjiä (+15 prosenttiyksikköä) arvostetaan aiempaa enemmän.

Lapissa pidetään arvossa asuinalueen turvallisuutta ja häiriöttömyyttä

Maakuntapuntarissa vastaajilta kysyttiin tärkeimpiä tekijöitä välittömän asuinalueen ja asuinympäristön valinnassa. Vastaajat valitsivat kymmenen tekijää sisältäneeltä listalta enintään viisi tärkeimmäksi kokemaansa.

Lapin asukkaiden keskuudessa nousee yksi asuinalueen valintatekijä selvästi ylitse muiden. Tämä on asuinalueen turvallisuus ja häiriöttömyys (73 % valitsee viiden tärkeimmän joukkoon). Muita keskeisiä ovat asumisen edullinen hinta (47 %) ja palveluiden sijainti lähellä asuntoa (46 %).

Vähemmän keskeisinä pidetään asuinalueen kaupunkimaisuutta ja asumisympäristön hyvää mainetta. Nämä voivat olla monelle olennaisia valintatekijöitä, mutta eivät kuitenkaan tärkeimpiä. Jos jostakin joudutaan tinkimään, niin sitten näistä.

Lapin asukkaiden näkemykset eroavat koko maan asukkaiden arvioista muutamassa kohdin. Asuinalueen maaseutumaisuus on keskimäärää tärkeämpi asuinympäristön valintakriteeri. Hyvät julkiset liikenneyhteydet ja palvelut lähellä asuntoa ovat vähemmän keskeisiä asioita.

Puolet lappilaisista (50 %) ilmoittaa asuvansa alle 10 kilometrin päässä kaikki palvelut tarjoavan ison kaupungin keskustasta. Sen sijaan vain kolmannes (33 %) pitäisi sitä itselleen ihanteellisena matkana. Alle kymmenesosa (7 %) sanoo asuvansa 11–50 kilometrin päässä ison kaupungin keskustasta, mutta joka kolmas (33 %) pitäisi tällaista matkaa sopivana. Melkein kolmannes (31 %) asuu yli sadan kilometrin päässä kaikki palvelut tarjoavan ison kaupungin keskustasta. Tätä matkaa pitää ihanteellisena vain joka kymmenes (9 %). Pitkämatalaiset voisivat muuttaa lähemmäksi keskuskaupunkia. Sen sijaan lähellä keskusta asuvat voisivat omasta mielestään asua hieman kauempanakin.

Enemmistön (54 %) mielestä sopiva matka vapaa-ajan asunnolle on 21–100 km. Reilulle kymmenesosalle (12 %) alle 20 kilometrin matka olisi hyvä ja seitsemäsosalle (14 %) matka voisi olla yli 100 kilometriä.

Lapin asukkaista alle kolmannes kannattaa sote-uudistusta

Sote-uudistukseen liittyen vastaajilta kysyttiin mielipidettä hankkeen hyväksyttävyydestä sekä suhtautumista hyvinvointialueiden (maakuntien) rahoituksen periaatteeseen. Tämän jälkeen tiedusteltiin vielä arvioita uudistuksen mahdollisista seuraamuksista omassa maakunnassa. Kysymyksenasettelut taustoitettiin seuraavasti.

”Tällä hetkellä sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisvastuu on kunnilla. Maan hallitus valmistelee esitystä sosiaali- ja terveydenhuollon (sote) uudistusta. Hallituksen esityksessä ehdotetaan hyvinvointialueiden (maakuntien) perustamista. Niiden tehtävänä olisi sosiaali- ja

terveyspalveluiden järjestäminen sekä pelastustoimi. Hyvinvointialueita (Uuttamaata lukuun ottamatta maakuntia) olisi 21, jonka lisäksi Helsinki vastaisi sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisestä alueellaan. Hyvinvointialueiden (maakuntien) ylin päättävä elin valittaisiin suorilla vaaleilla v. 2022”.

Lappilaisista alle kolmannes (31 %) kannattaa sitä, että sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävät siirretään kunnilta ja kuntayhtymiltä perustettaville uusille hyvinvointialueille (maakunnille). Vastustajia on kaksi viidestä (40 %) ja epätietoisia yli neljännes (29 %). Asukkaat suhtautuvat uudistukseen kutakuinkin samalla tavoin kuin suomalaiset keskimäärin.

Lapissa reilu kolmannes (36 %) kannattaa hyvinvointialueiden rahoituksen määräytymistä palveluiden tarpeen mukaan. Ainakin kaksi viidestä suhtautuu kielteisesti (42 %). Lapin asukkaat suhtautuvat rahoitusmalliin samalla tavoin kuin suomalaiset keskimäärin.

Vastaajat ottivat tutkimuksessa kantaa siihen, miten uskovat palveluiden muuttuvan maakunnassa ratkaisun myötä kolmen kriteerin mukaan. Tarkoituksena oli selvittää, minkälaisia vaikutuksia sote-uudistuksella oletetaan olevan toteutuessaan.

Lapin asukkailla on pikemminkin pessimistinen kuin optimistinen näkemys sote-uudistuksen seuraamuksista. Joka toinen arvioi sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuuden ja saavutettavuuden perustasolla heikkenevän (51 %). Joka toinen uskoo myös omien mahdollisuuksien saada yhdenvertaisia ja laadukkaita sosiaali- ja terveyspalveluja huonontuvan (51 %). Enemmistö otaksuu hyvinvointi- ja terveyserojen maakunnassa heikentyvän (57 %) verrattuna koko maahan. Asukkaiden näkemykset sote-uudistuksen seuraamuksista ovat pessimistisempiä koko maan väestön keskimäärin.

Luottamuslistan kärjessä ovat Yle ja STT

Tutkimuksessa tiedusteltiin kansalaisten luottamusta eri tiedotusvälineiden uutisointiin. Arvioitavia tahoja oli kaikkiaan kaksitoista.

Median keskinäisessä mittelössä luottamuslistan kärkeen asettuvat Ylen radio- (82 % arvioi uutisoinnin erittäin tai melko luotettavaksi) ja TV-uutiset (80 %) ja STT (76 %). Enemmistö väestöstä arvioi myös MTV3:n uutisten (68 %), oman maakunnan suurimman lehden (68 %) ja asuinkunnan paikallislehden (64 %) uutisointien olevan luotettavaa.

Vähemmässä määrin luotetaan iltapäivälehtien (Iltalehti 18 % ja Iltä-Sanomat 18 %) uutisointiin. Molempien lehtien osalta moni katsoo, että ne eivät ole sen enempää luotettavia kuin epäluotettaviakaan. Kaikkein vähiten luottamusta kohdentuu sosiaalisen median (esim. Facebook, Twitter, Instagram) uutisointiin (9 %).

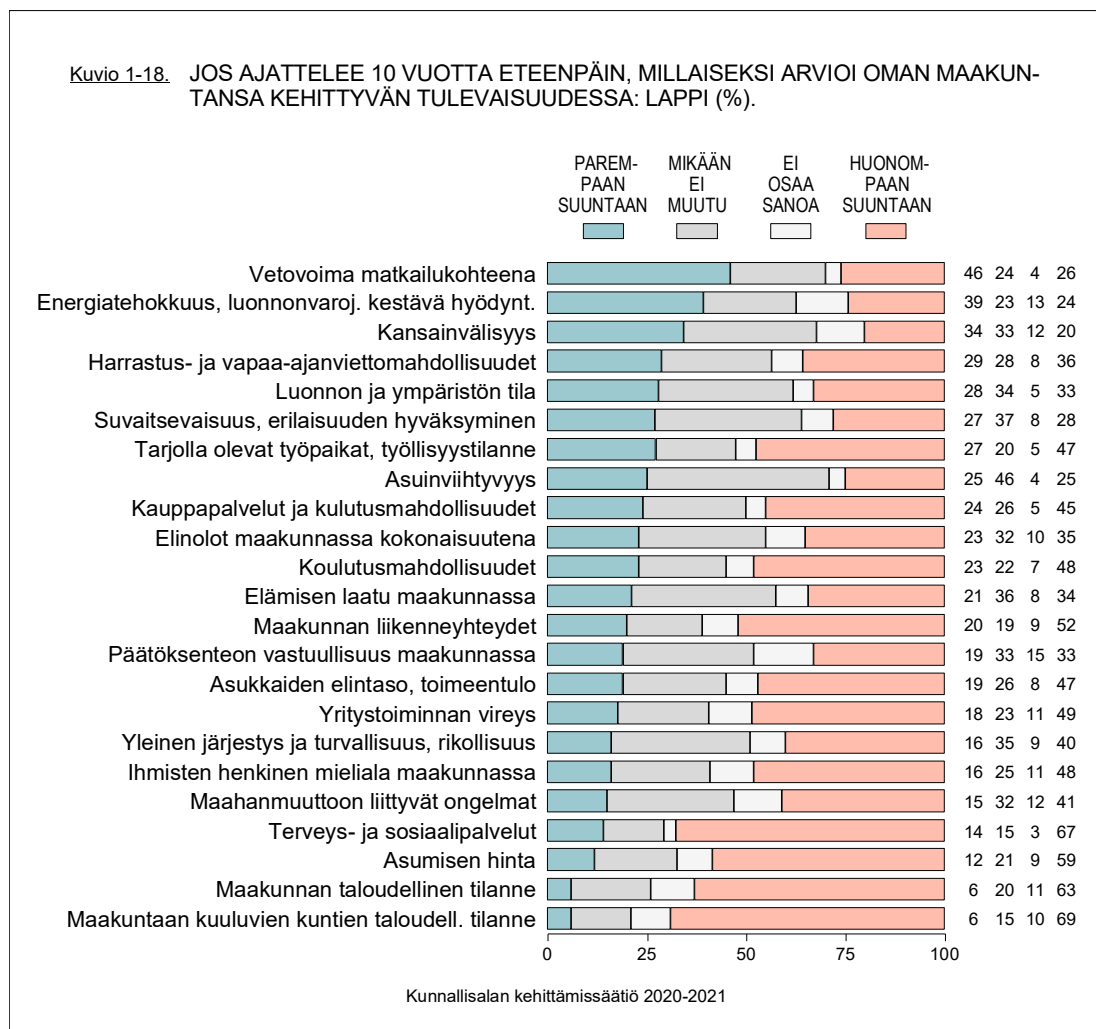
Lapissa asuvat luottavat oman maakunnan suurimpaan lehteen ja asuinkunnan paikallislehteen jonkin verran enemmän kuin suomalaiset keskimäärin. Keskimäärää vähemmän lappilaiset luottavat Helsingin Sanomien, Kauppalehden ja iltapäivälehtien uutisointeihin.

Tutkimuksen toteutus

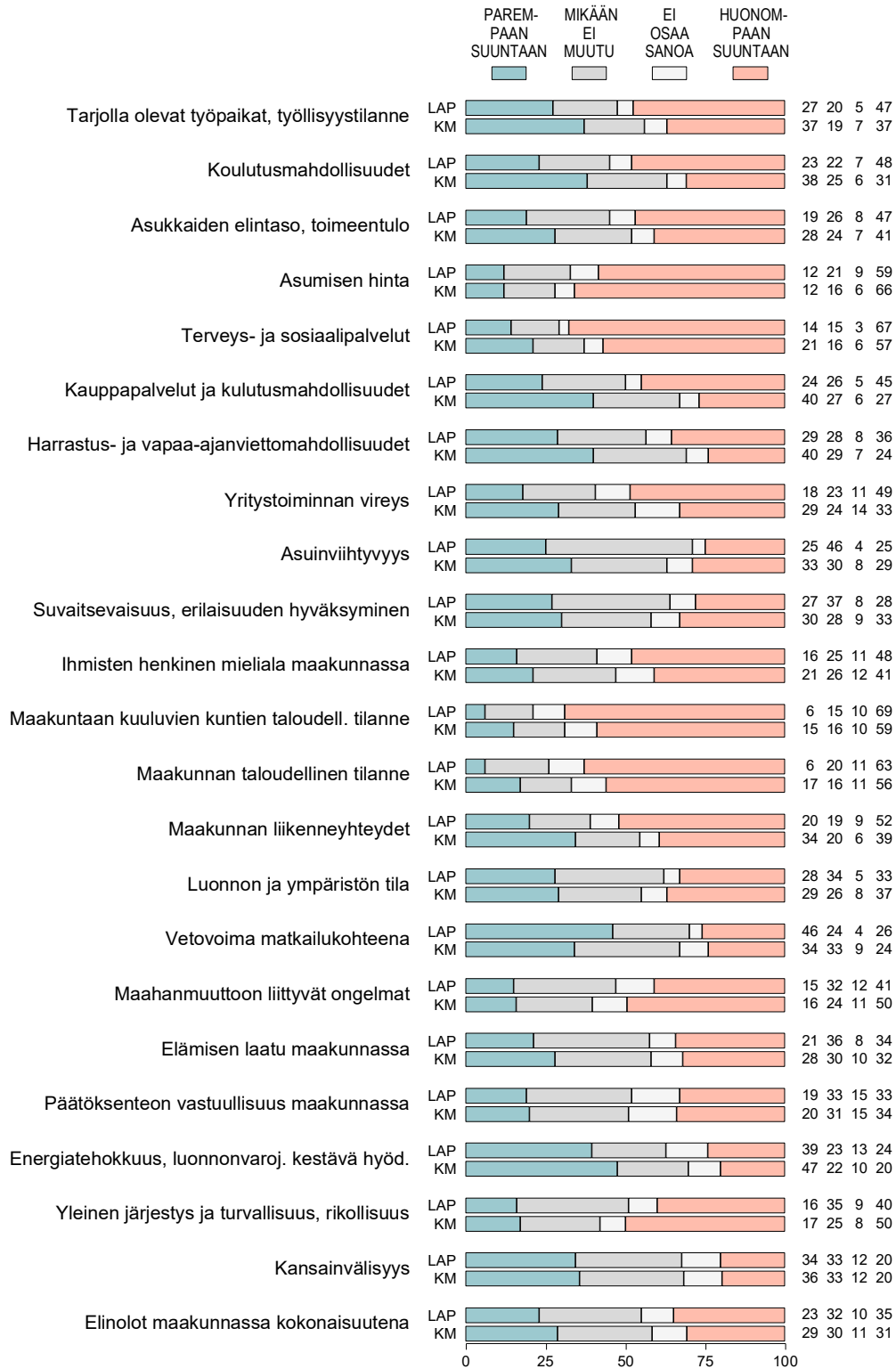
KAKS – Kunnallissalan kehittämissätiön tutkimuksen toteutti Kantar TNS Oy. Tutkimusaineisto on koottu internetpaneelissa marraskuussa 2020. Haastatteluja tehtiin Lapissa 206. Vastajat edustavat maakunnan 18–79 vuotta täyttäneitä väestöä. Tutkimuksen tulosten virhemarginaali on vajaat seitsemän prosenttiyksikköä suuntaansa.

Maakunnan asukkaiden käsityksiä on verrattu koko maan 18–79 vuotta täyttäneitä väestöä edustavaan aineistoon. Koko maan väestöä edustava vertailuaineisto sisältää 4 516 haastattelua. Koko maata edustavassa aineistossa virhemarginaali on suurimmillaan yksi ja puoli prosenttiyksikköä suuntaansa.

Lisätietoja: Asiamies Antti Mykkänen, 0400 570 087.

Kuvio 1-18v. MITEN ARVIOI OMAN MAAKUNTANSA KEHITTYVÄN TULEVAISUUDESSA: LAPPI (LAP) vs. KOKO MAA (KM, %).

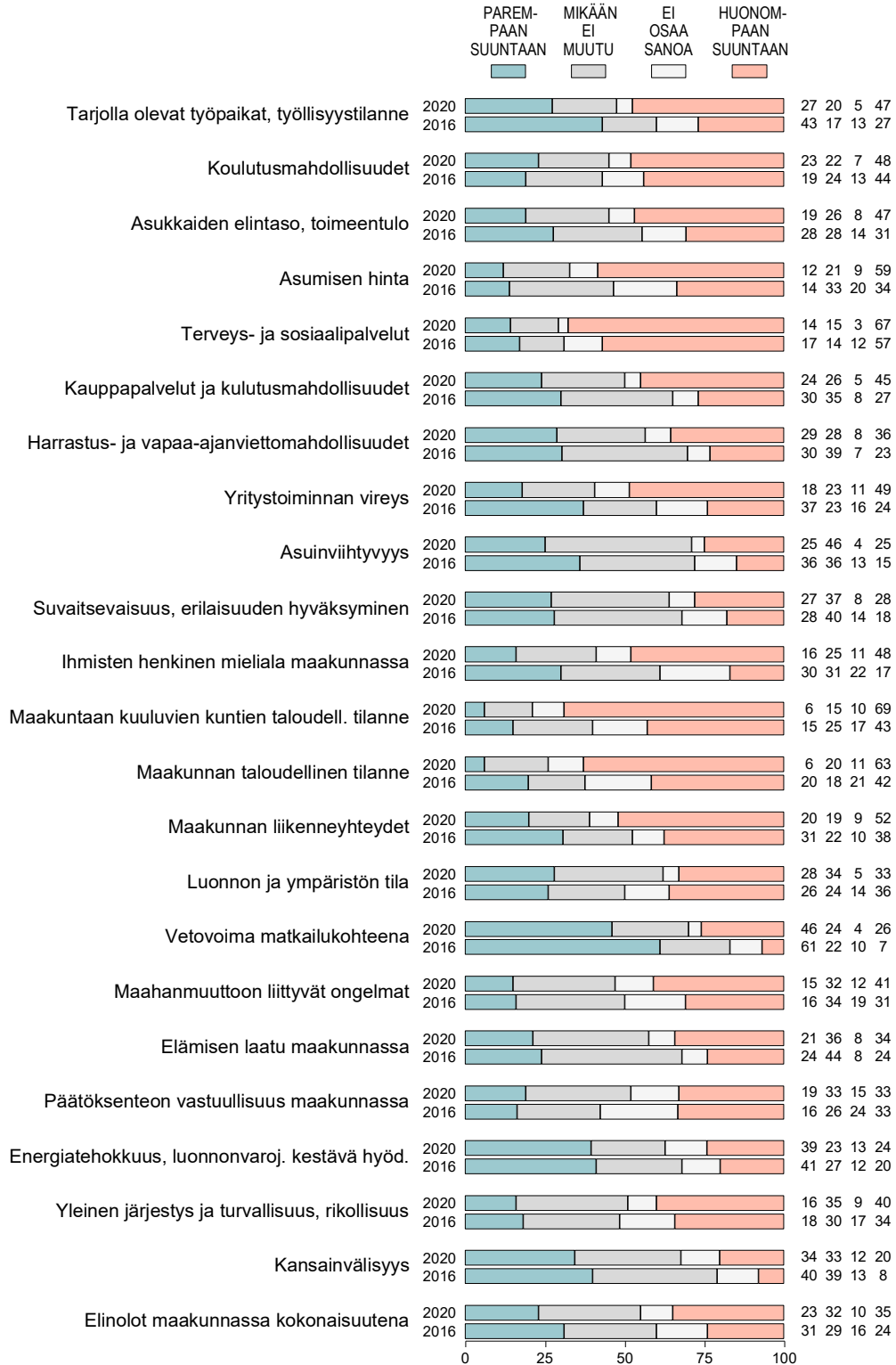

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2020-2021

Kuvio 1-18vi. MILLAISEKSI ARVIOI MAAKUNTANSA KEHITTYVÄN: LAPPI vs. KOKO MAA, ARVI-
 OINTIEN EROT (poikkeamat muutosindeksilukuina*).

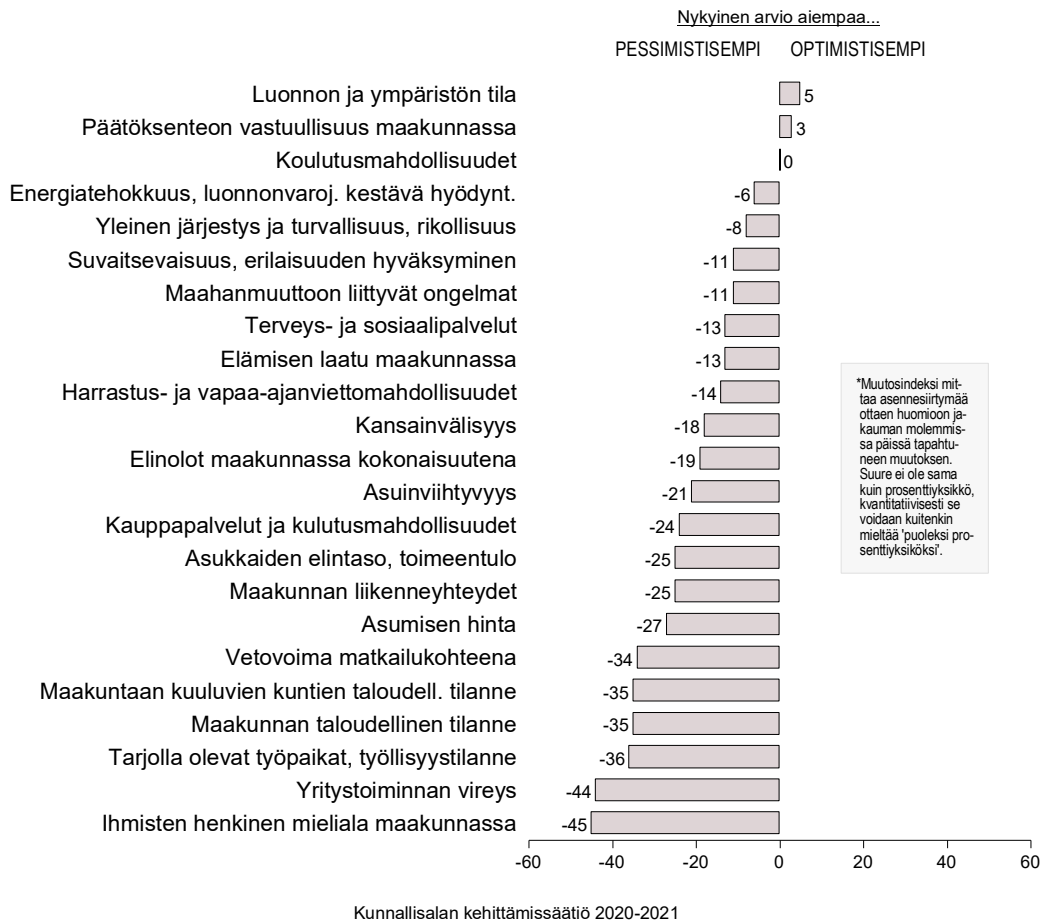

Kuvio 1-18t. MITEN ARVIOI OMAN MAAKUNTANSA KEHITTYVÄN TULEVAISUUDESSA: LAPPI
 VUOSINA 2016 JA 2020 (%).

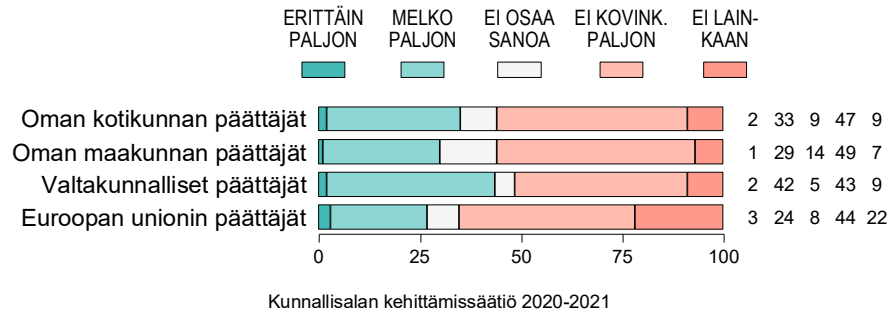

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2020-2021

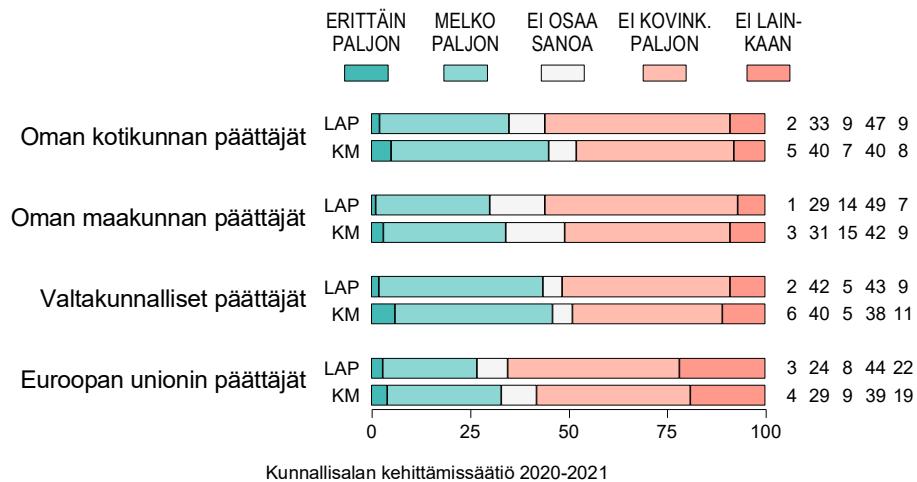
Kuvio 1-18ti. MILLAISEKSI ARVIOI MAAKUNTANSA KEHITTYVÄN TULEVAISUUDESSA: MUUTOKSET ODOTUKSISSA 2016 - 2020 / LAPPI (muutosindeksiluvut*).

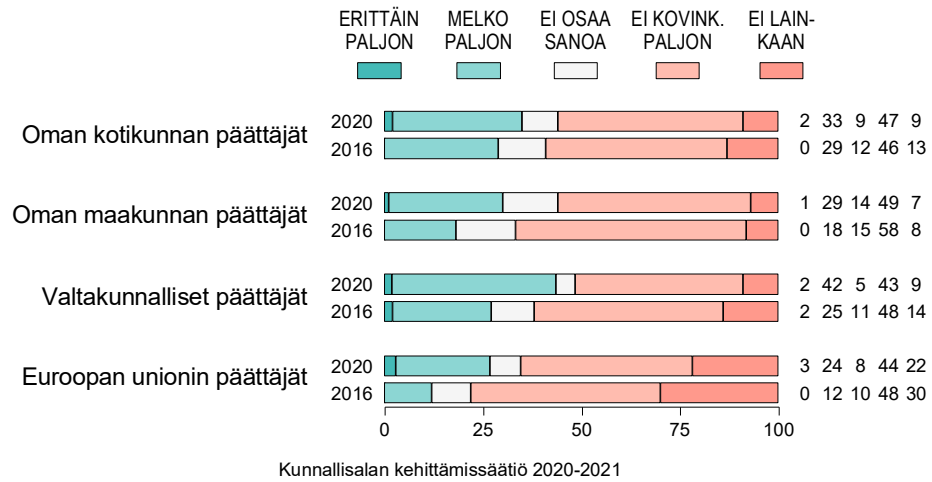
Kuvio 2-18. MISSÄ MÄÄRIN YLEENSÄ LUOTTAA PÄÄTTÄJIIN: LAPPI (%).

Kuvio 2-18v. MISSÄ MÄÄRIN LUOTTAA PÄÄTTÄJIIN: LAPPI (LAP) vs. KOKO MAA (KM, %).

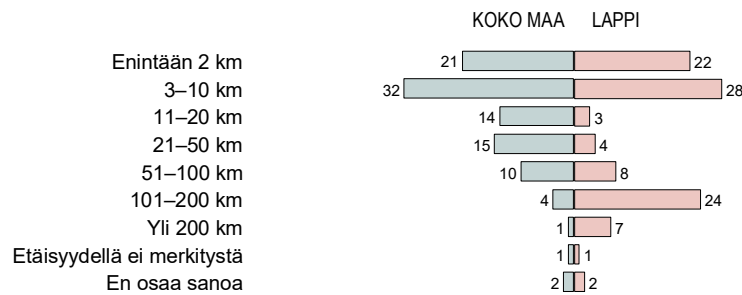

Kuvio 2-18t. MISSÄ MÄÄRIN LUOTTAU PÄÄTTÄJIIN: LAPPI VUOSINA 2016 JA 2020 (%).

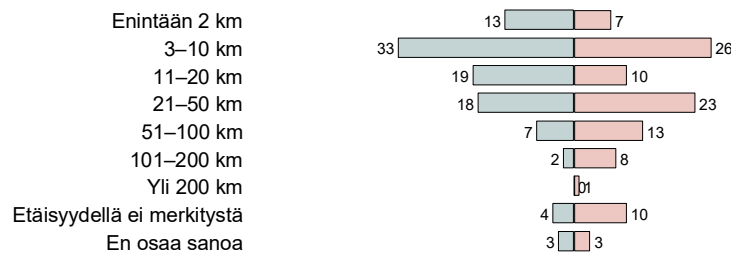

Kuvio 3-18v. SOPIVA ETÄISYYS KODISTA KESKUSTEN PALVELUIHIN JA VAPAA-AJAN ASUNNOLLE: LAPPI vs. KOKO MAA (%).

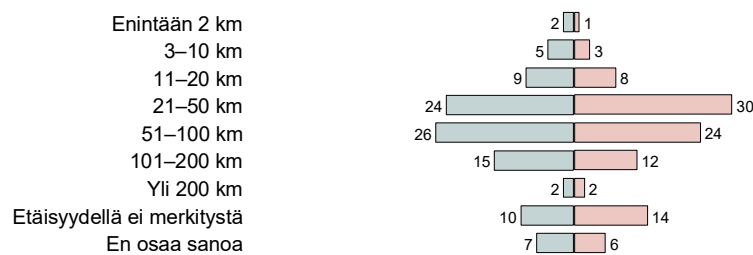
a) Mikä on nykyinen etäisyys kotoa sellaisen ison kaupungin keskusta, jossa on tarjolla kaikki elämänpiiriin kuuluvat palvelut ja myös harvoin käytettävät erikoispalvelut

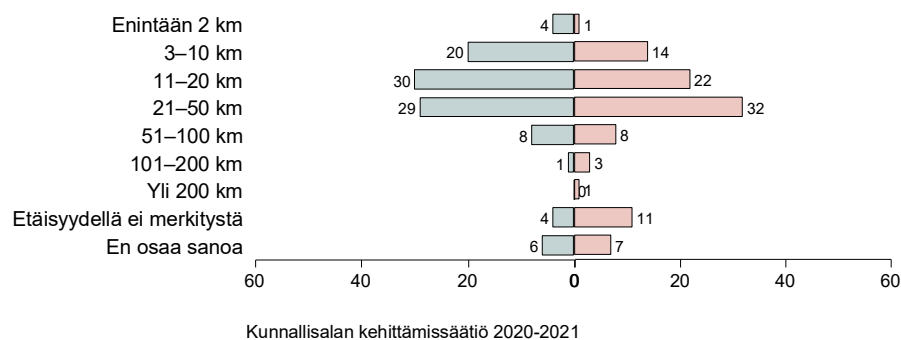
b) Mikä olisi sopiva etäisyys kotoa lähimmän, kaikki palvelut tarjoavan ison kaupungin keskusta

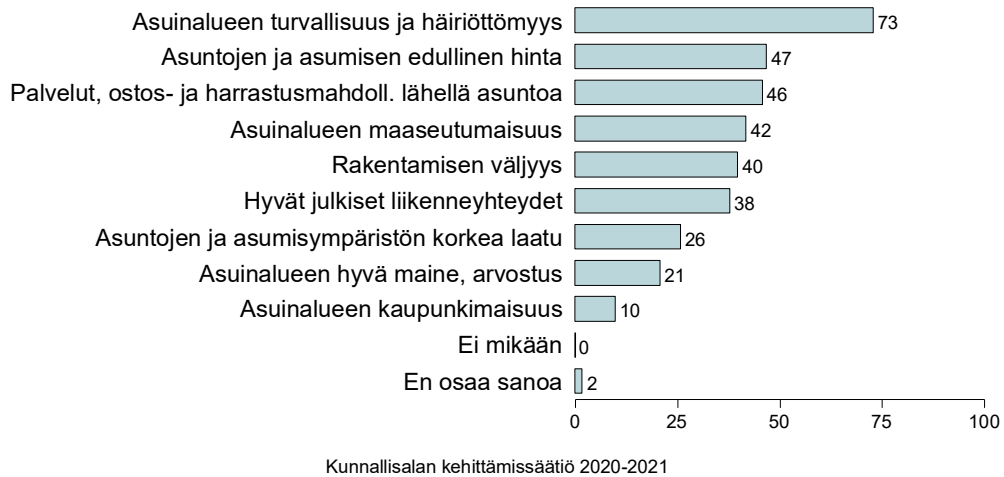
c) Mikä olisi sopiva etäisyys kotoa kesämökille tai vapaa-ajan asunnolle (ajatellen, että käytössä vapaa-ajan asunto)

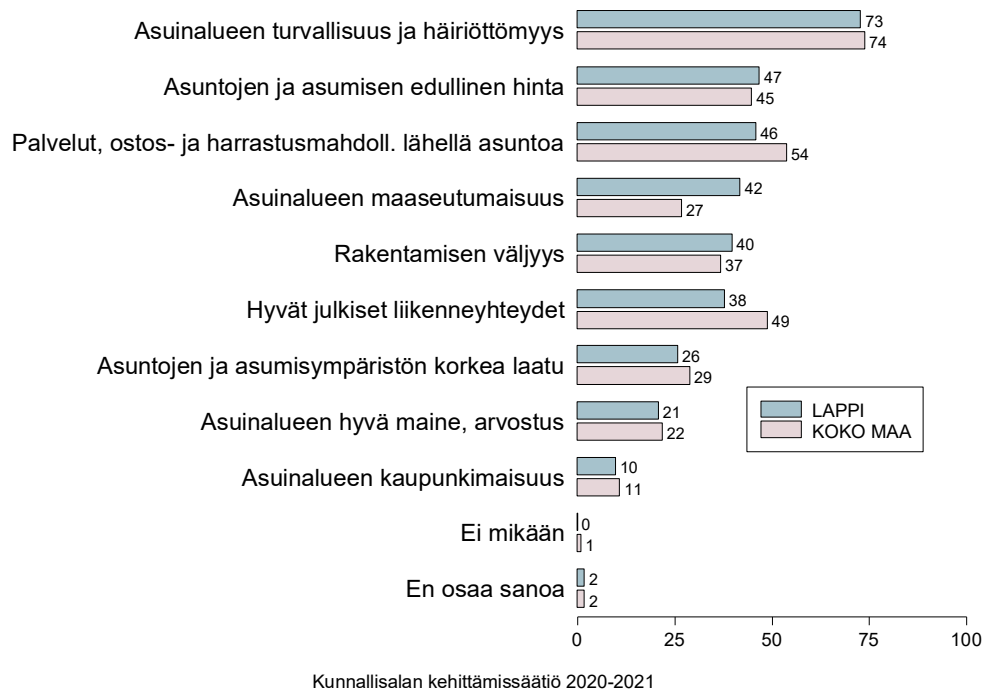
d) Jos asuisi maaseudulla, mikä olisi sopiva etäisyys lähimmän kaupungin keskusta

Kuvio 4-18. MITKÄ SEURAAVISTA OLISIVAT ITSELLE TÄRKEIMPIÄ TEKIJÖITÄ VÄLITTÖMÄN ASUINALUEEN JA ASUINYMPÄRISTÖN VALINNASSA: LAPPI (enintään viisi valintaa, %).

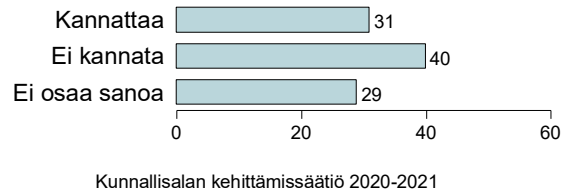

Kuvio 4-18v. MITKÄ SEURAAVISTA OLISIVAT ITSELLE TÄRKEIMPIÄ TEKIJÖITÄ VÄLITTÖMÄN ASUINALUEEN JA ASUINYMPÄRISTÖN VALINNASSA: LAPPI vs. KOKO MAA (enintään viisi valintaa, %).

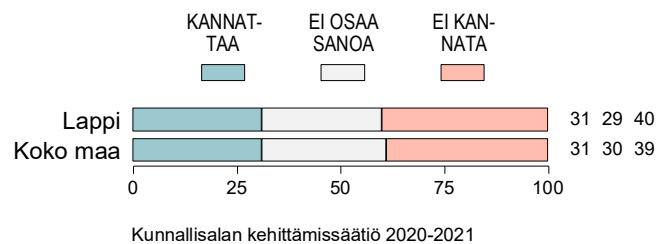
Kuvio 5-18.

MITEN SUHTAUTUU SIIHEN, ETTÄ SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON (sekä pelastustoimen) TEHTÄVÄT SIIRRETÄÄN KUNNILTA JA KUNTAYHTYMITÄ PERUSTETTAVILLE UUSILLE HYVINVOINTIALUEILLE (maakunnille): LAPPI (%).

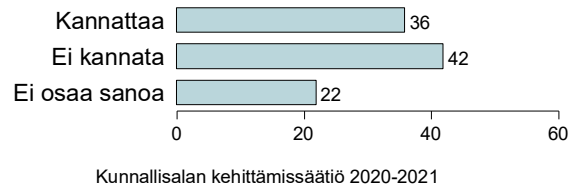
Kuvio 5-18v.

MITEN SUHTAUTUU SIIHEN, ETTÄ SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON (sekä pelastustoimen) TEHTÄVÄT SIIRRETÄÄN KUNNILTA JA KUNTAYHTYMITÄ PERUSTETTAVILLE UUSILLE HYVINVOINTIALUEILLE (maakunnille): LAPPI vs. KOKO MAA (%).

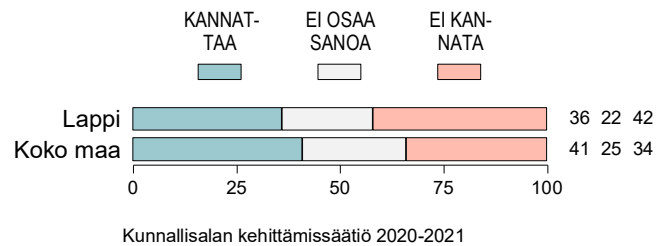
Kuvio 6-18.

KANNATTAAKO HYVINVOINTIALUEIDEN (maakuntien) RAHOITUKSEN MÄÄRÄYTYMISTÄ PALVELUIDEN TARPEEN MUKAAN ELI ESIMERKIKSI SEN MUKAAN, MITEN SOTE-ALUEELLA SAIRASTETAAN: LAPPI (%).

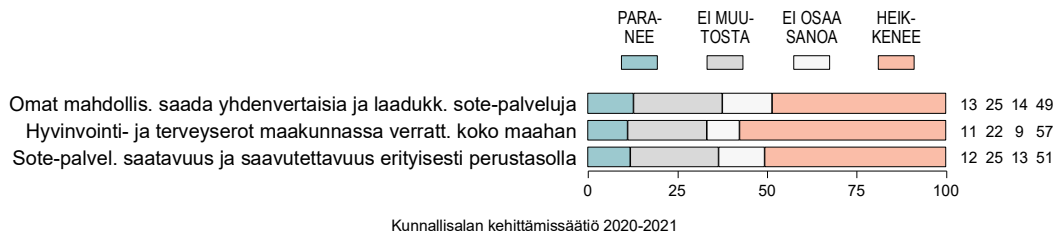

Kuvio 6-18v.

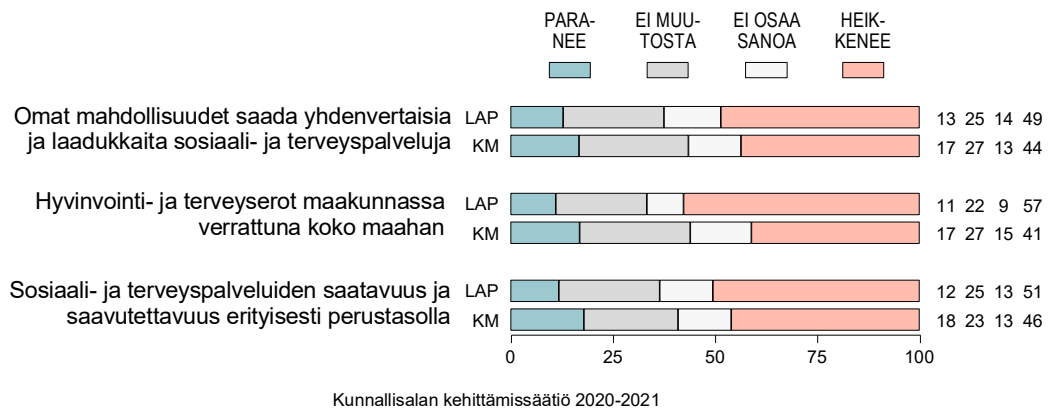
KANNATTAAKO HYVINVOINTIALUEIDEN (maakuntien) RAHOITUKSEN MÄÄRÄYTYMISTÄ PALVELUIDEN TARPEEN MUKAAN ELI ESIMERKIKSI SEN MUKAAN, MITEN SOTE-ALUEELLA SAIRASTETAAN: LAPPI vs. KOKO MAA (%).

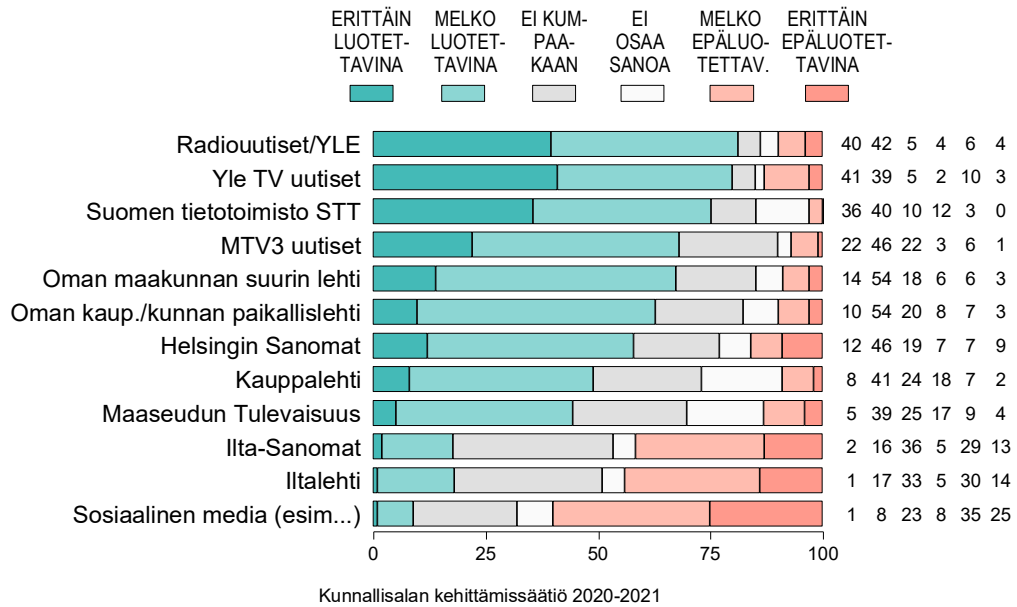
Kuvio 7-18. MITEN USKOO SEURAAVIEN ASIOIDEN MUUTTUVAN OMASSA MAAKUNNASSAAN, JOS UUSI SOTE-RATKAISU JA ESITETTY RAHOITUKSEN PERIAATE TOTEUTUU: LAPPI (%).

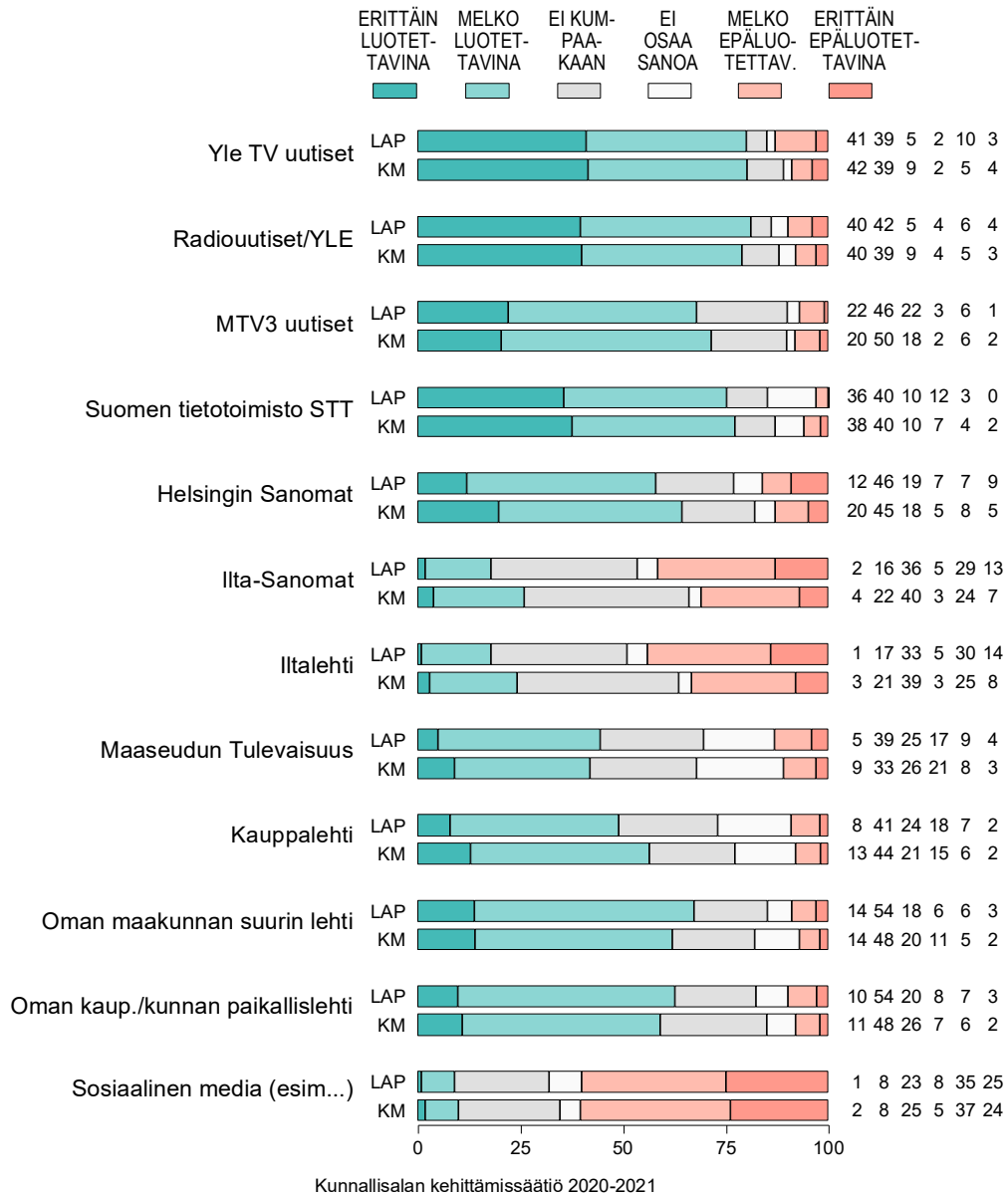
Kuvio 7-18v. MITEN USKOO ASIOIDEN MUUTTUVAN OMASSA MAAKUNNASSAAN, JOS UUSI SOTE-RATKAISU JA ESITETTY RAHOITUKSEN PERIAATE TOTEUTUU: LAPPI (LAP) vs. KOKO MAA (KM, %).

Kuvio 8-18. KUINKA LUOTETTAVINA PITÄÄ ERI TIEDOTUSVÄLINEIDEN UUTISOINTEJA: LAPPI (%).

Kuvio 8-18v. KUINKA LUOTETTAVINA PITÄÄ ERI TIEDOTUSVÄLINEIDEN UUTISOINTEJA: LAPPI (LAP) vs. KOKO MAA (KM, %).

KAKS:N VALTUUTETTUKYSELY 2020 – LAPPI

Kuntavaalit ovat huhtikuussa 2021. KAKS – Kunnallisan kehittämissäätiö tiedusteli marraskuussa 2020 Webropol-kyselyllä nykyisiltä valtuutetuilta mielipiteitä valtuustotyöhön, ehdokkuuteen, soteen, keskeisiin kuntavaaliteemoihin ja median uutisoinnin luotettavuuteen. Kyselyyn vastasi 1362 valtuutettua Suomen 8999 valtuutetusta. Vastausprosentti oli 15,1 %. Virhemarginaali koko aineistosta on suuntaansa 2,7 prosenttiyksikköä. Kyselyn loppuraportti ”[Kuntademokratia – Valtuutettukysely 2020](#)” on KAKSin sivuilla. Kyselyyn vastasi 93 valtuutettua Lapin 491 valtuutetusta. Vastausprosentti oli 18,9 %.

Halukkuus lähteä ehdolle kuntavaaleihin

Halukkuutta lähteä ehdolle 2021 pidettäviin kuntavaaleihin kysyttiin seuraavasti: ”Kunnallisvaalit ovat huhtikuussa 2021. Oletko lähdössä ehdokkaaksi?” Vastausvaihtoehdot olivat: ”kyllä, en, en osaa sanoa”. Jatkokysymys kuului: ”Jos et lähde ehdokkaaksi, onko syynä ensisijaisesti: olen ollut jo riittävän kauan valtuustossa; valtuustotyöskentely ei motivoi minua tarpeeksi; ajan puute; ikä, terveys; muu syy, mikä?”

Valtakunnallisesti reilusti yli puolet valtuutetuista (56 %) aikoo lähteä ehdokkaaksi seuraaviin kuntavaaleihin huhtikuussa 2021. Noin joka viides (22 %) ei osaa vielä sanoa ja sama määrä (22 %) ei lähde enää ehdolle. Lapissa ehdokkuus kiinnostaa merkittävästi muuta maata vähemmän. Vain kaksi viidestä (41 %) valtuutetuista on valmis ehdolle, vajaa kolmasosa (30 %) ei osaa sanoa tai ei lähde (29 %).

Valtuustotyön onnistuneisuus

Valtuutetuilta kysyttiin, miten he arvioivat kahdeksan eri valtuustotyöhön liittyvän asian kehittyneen kuluvan valtuustokauden aikana. Eniten Lapin valtuutetut katsoivat olevansa tyytyväisiä valtuustotyön onnistuneisuuteen kokonaisuudessaan (73 %), omien tavoitteidensa saavuttamiseen (72 %), sekä esittelyyn valtuustossa (72 %). Yli puolet (51 %) katsoi, että kotikunta oli kokonaisuudessaan kehittynyt valtuustokaudella. Yli puolet (51 %) oli puolestaan kriittisiä valtuuston kykyyn katsoa koko kunnan/kaupungin kokonaisuutta.

Kuntavaalien tärkeimmät asiat

Valtuutetuilta kysyttiin näkemyksiä tulevien kuntavaalien keskeisistä teemoista kysymyksellä: ”Mihin asioihin haluaisit kuntavaaleissa kiinnitettävän huomiota; kuinka tärkeiksi koet seuraavat asiat kuntavaaleissa?” Vaihtoehdot tarjottiin 25. Lapissa janan ääripäitä edustavat tärkeistä tärkeimmäksi koetut kotikunnan talous ja velkaantuminen, peruskoulut, lasten päivähoito, lukiot ja ammatillinen koulutus,

sote-uudistus, syrjäytyminen ja lähiympäristön turvallisuus. Toisessa päässä ylivoimaisesti vähiten tärkeimpänä asiana ovat kuntaliitokset (71 % ei tärkeä), kuten yleensäkin koko maassa.

Sote-uudistus

Kaupunkien ja kuntien valtuutetuilta kysyttiin kantoja pääministeri Sanna Marinin hallituksen tuolloin valmistelussa olleeseen esitykseen sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisesta (sote-uudistus). Hallituksen lopullinen esitys esiteltiin kyselyn jälkeen, joulukuussa.

Valtuutetuille esitetty kysymys kuului: ”Maan hallitus valmistelee esitystä sosiaali- ja terveydenhuollon (sote) uudistuksesta. Miten suhtaudut siihen, että sosiaali- ja terveydenhuollon (sekä pelastustoimen) tehtävät siirretään kunnilta ja kuntayhtymiltä perustettaville uusille hyvinvointialueille (maakunnille)?” Vastausvaihtoehdot olivat: kannatan, en kannata, en osaa sanoa.

Toinen kysymys kuului: ”Hallituksen esityksen mukaan hyvinvointialueiden (maakuntien) rahoitus määräytyy palveluiden tarpeen mukaan eli esimerkiksi sen mukaan, miten sote-alueella sairastetaan. Kannatatko tällaista rahoituksen määrääntymistä vai et?” Vastausvaihtoehdot olivat: kannatan, en kannata, en osaa sanoa.

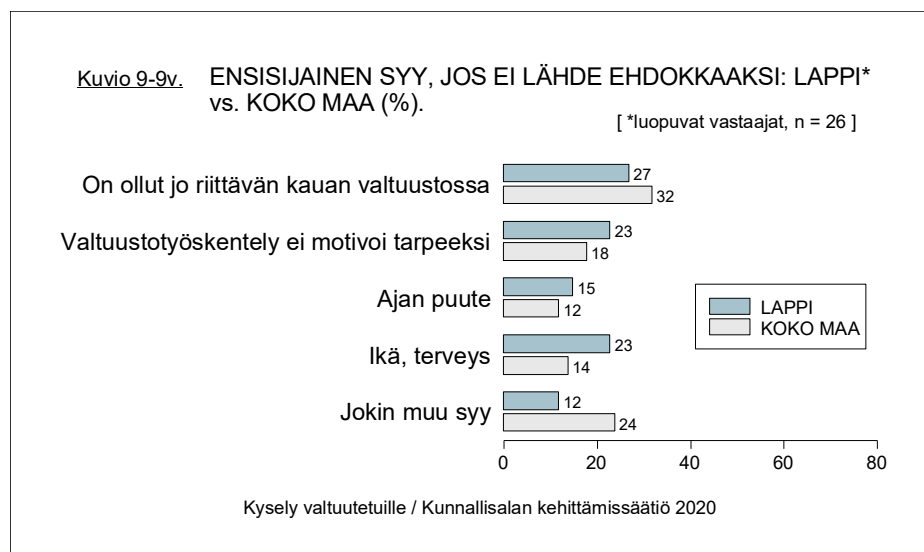
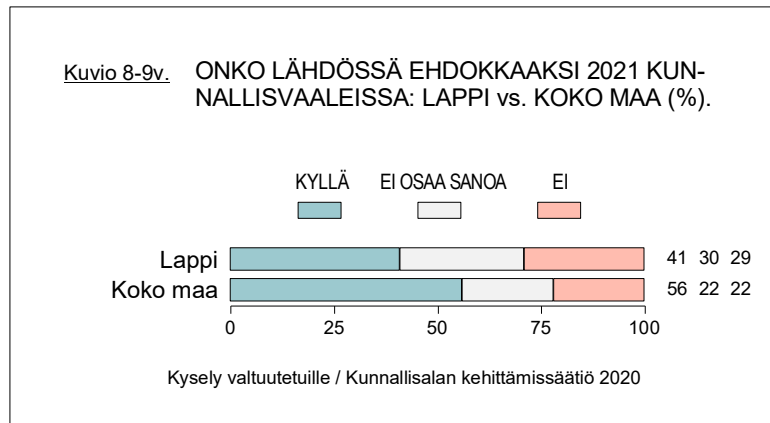
Kolmas kysymys kuului: ”Miten uskot seuraavien asioiden muuttuvan sote-ratkaisun myötä?” Kysyttävät asiat olivat palvelujen määrä, laatu, saatavuus; palvelujen toimivuus peruspalveluista aina erikoishoitoa vaativiin palveluihin sekä palvelujen tasavertaisuus maan eri puolilla. Vastausvaihtoehdot olivat: paranee, ei muutosta, en osaa sanoa, heikkenee.

Lappilaisista valtuutetuista jopa kolme viidestä (61 %) kannattaa sote-uudistusta ja (59 %) palvelujen tarpeeseen perustuvaa rahoitusmallia. Sotea vastustaa viidennes (22 %) valtuutetuista. Palvelujen laadun, määrän ja saatavuuden osalta vahva enemmistö arvioi, että muutosta nykyiseen ei tule tai ne voivat hieman parantua.

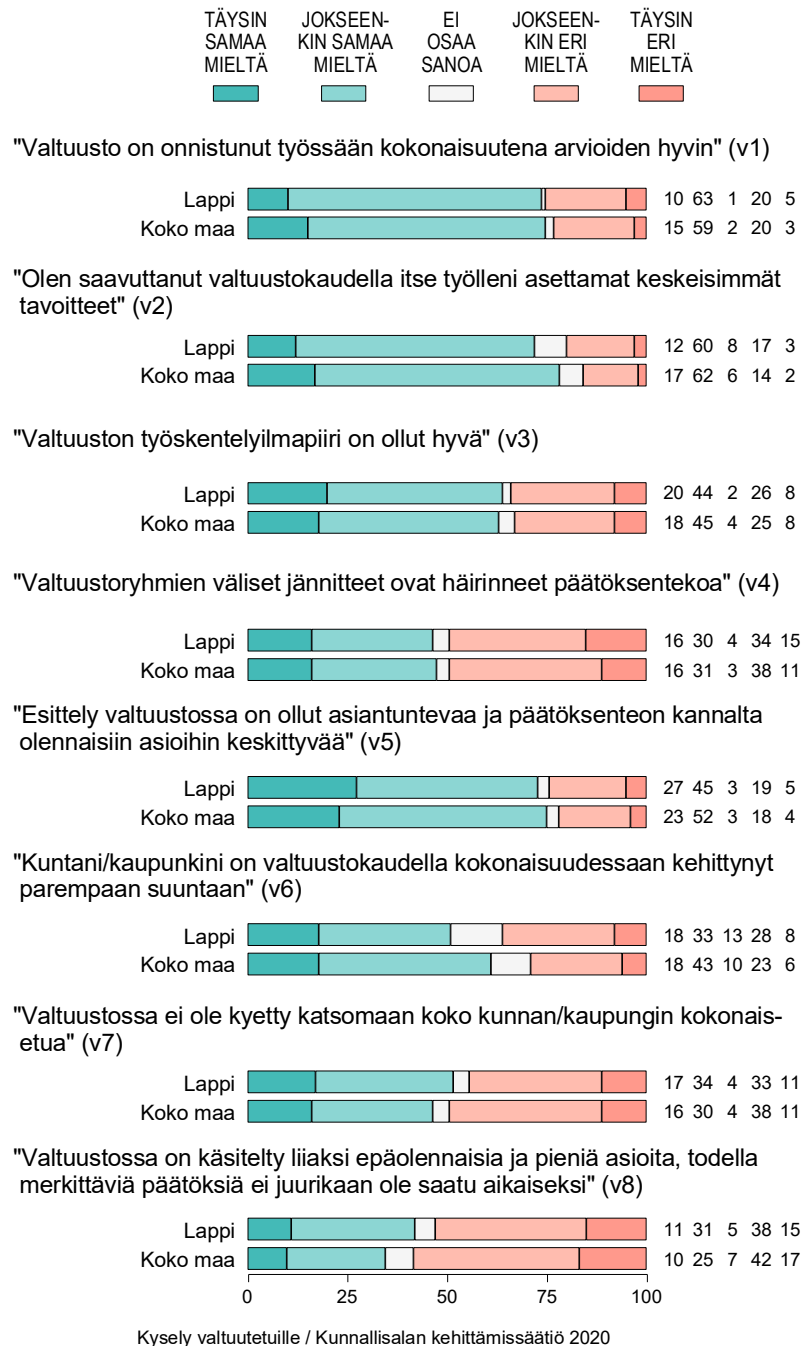
Luotettavat uutisoijat

Valtuutetuilta kysyttiin näkemystä 12 eri tiedotusvälineen luotettavuutta uutisoijana. Kysymys kuului: ”Kuinka luotettavina pidät seuraavien tiedotusvälineiden uutisointia?”. Kysymys esitettiin 12 median, yhdeksän valtakunnallisen ja sosiaalisen median sekä maakunnan suurimman lehden ja oman paikallislehden osalta.

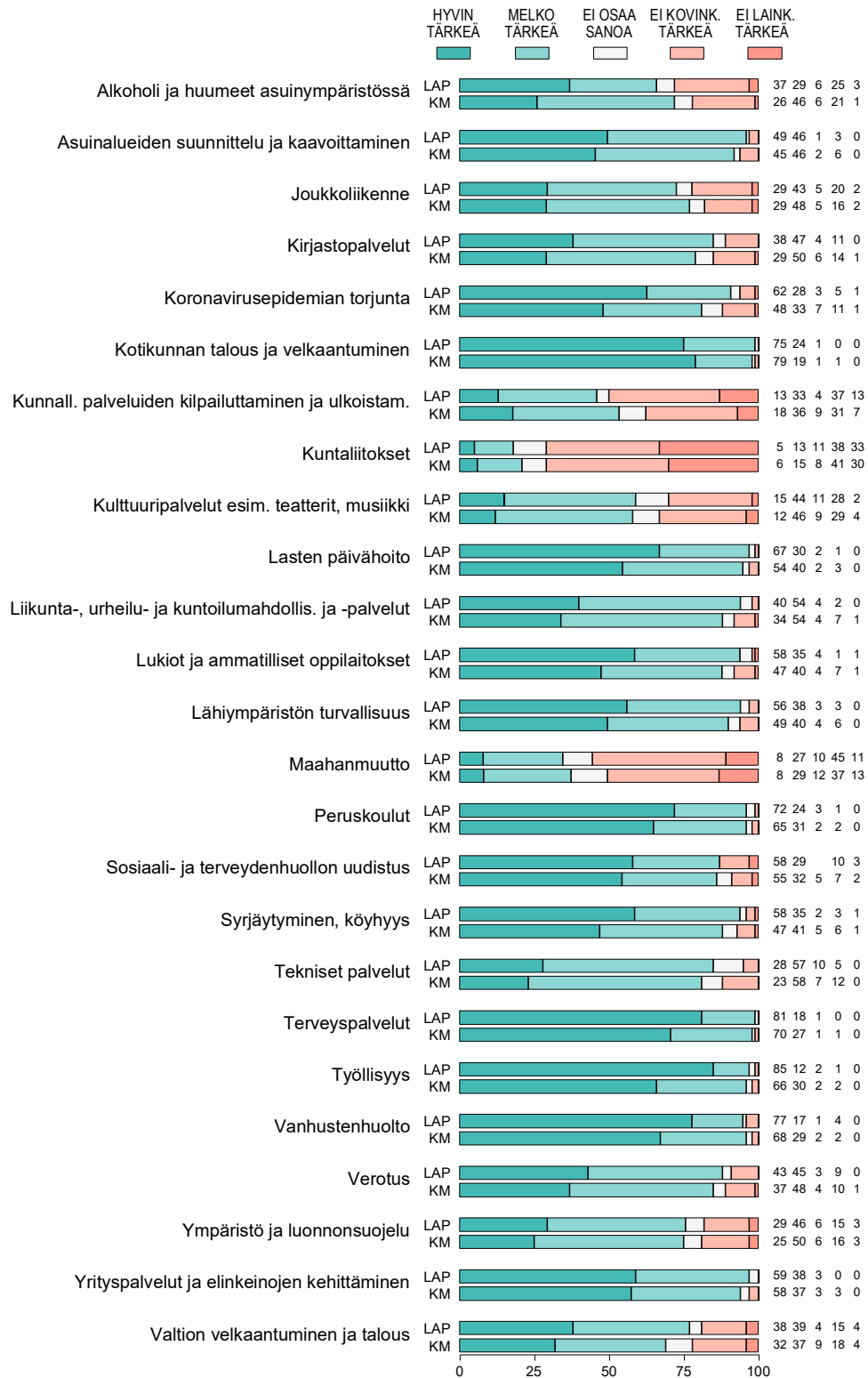
Lappilaiset valtuutetut luottivat eniten STT (86 %) sekä Ylen TV (82 %) ja radio (78 %) uutisiin. MTV:n (79 %) ja oman paikallislehden (79 %) uutisiin luottaa neljä viidestä. Maakunnan suurimman lehden uutisia pitää luotettavana yli puolet (56 %).

Kuvio 11-9v. MITEN ARVIOI ASIOIDEN KEHITTYNEEN KULUNEELLA VALTUUSTOKAUDELLA: LAPPI vs. KOKO MAA (%).

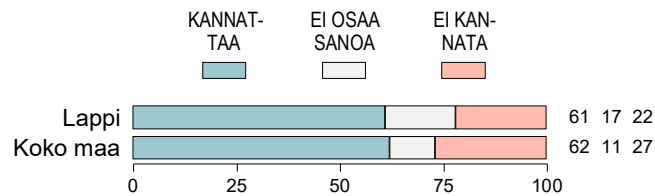
Kuvio 10-9v. KUINKA TÄRKEIKSI KOKEE ERI ASIAT KUNTAVAALEISSA/MIHIN HALUAISI KIINNITETTÄVÄN HUOMIOTA: LAPPI (LAP) vs. KOKO MAA (KM, %).

Kysely valtuutetuille / Kunnallissalan kehittämissäätiö 2020

Kuvio 12-9v.

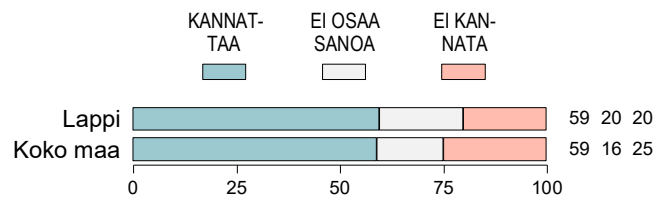
MITEN SUHTAUTUU SIIHEN, ETTÄ SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON (sekä pelastustoimen) TEHTÄVÄT SIIRRETTÄÄN KUNNILTA JA KUNTAYHTYMITÄ PERUSTETTAVILLE UUSILLE HYVINVOINTIALUEILLE (maakunnille): LAPPI vs. KOKO MAA (%).

Kysely valtuutetuille / Kunnallissalan kehittämissäätiö 2020

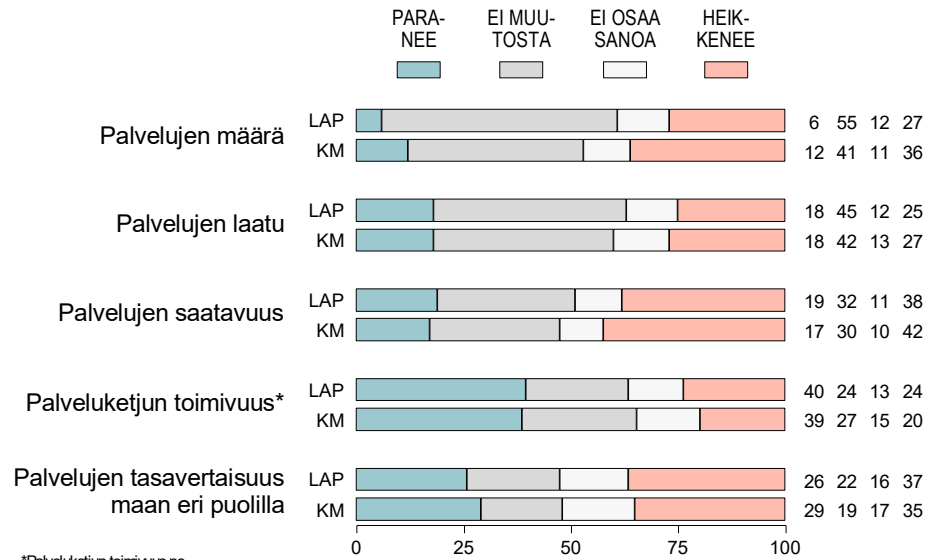
Kuvio 13-9v.

KANNATTAAKO HYVINVOINTIALUEIDEN (maakuntien) RAHOITUKSEN MÄÄRÄYTYMISTÄ PALVELUIDEN TARPEEN MUKAAN ELI ESIMERKIKSI SEN MUKAAN, MITEN SOTE-ALUEELLA SAIRASTETAAN: LAPPI vs. KOKO MAA (%).

Kysely valtuutetuille / Kunnallissalan kehittämissäätiö 2020

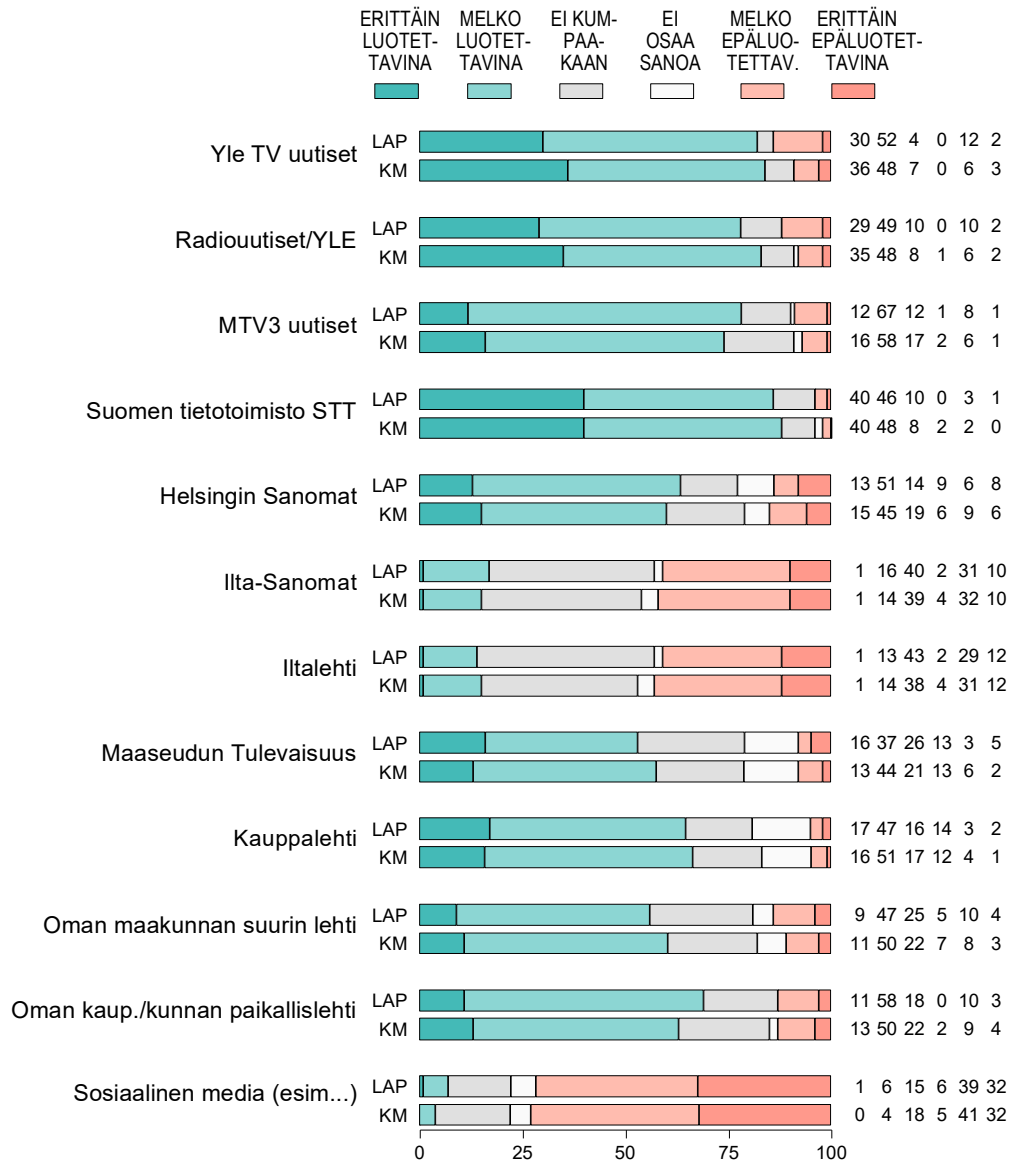
Kuvio 14-9v. MITEN USKOO ASIOIDEN MUUTTUVAN SOTE-RATKAISUN MYÖTÄ:
 LAPPI (LAP) vs. KOKO MAA (KM, %).

*Palveluketjun toimivuus peruspalveluista aina erikoishoitoa vaativiin palveluihin.

Kysely valtuutetuille / Kunnallissalan kehittämissäätiö 2020

Kuvio 15-9v. KUINKA LUOTETTAVINA PITÄÄ ERI TIEDOTUSVÄLINEIDEN UUTISOINTEJA: LAPPI (LAP) vs. KOKO MAA (KM, %).

Kysely valtuutetuille / Kunnallissalan kehittämssäätiö 2020